

อันตรายของไอที

करणชิต มาลัยวงศ์

11 ตุลาคม 2542

หากเราลองนั่งพิจารณาศึกษาดูว่า ในบรรดาความก้าวหน้าทั้งหลายของโลกปัจจุบันนี้ มีอะไรเป็นตัวการสำคัญแล้ว เราจะพบว่าคำตอบก็คือเทคโนโลยีสารสนเทศหรือไอทีนั่นเองเพราะไอทีได้ช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง นับตั้งแต่ในเรื่องของการติดต่อสื่อสาร การอุตสาหกรรมและการผลิตสินค้า การนำสินค้าออกสู่ตลาด ไปจนถึงการศึกษาและการบันเทิง อีกนัยหนึ่งก็คือเทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้าไปแทรกซึมอยู่ในกิจการทุกอย่างจนอาจกล่าวได้ว่า ไม่มีงานใดเลยที่ไม่มีผู้คิดใช้ไอที

อย่างไรก็ตาม เทคโนโลยีสารสนเทศก็เหมือนเครื่องมืออื่น ๆ ซึ่งมีทั้งคุณและโทษ ในขณะที่ไอทีช่วยให้โลกก้าวหน้าอย่างรวดเร็วยิ่ง ช่วยให้มนุษย์ทำงานต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ช่วยให้การสื่อสารโทรคมนาคมระหว่างกันเป็นไปแบบส่วนตัวทุกหนทุกแห่งไม่ว่าจะบนดิน บนน้ำ หรือ กลางอากาศ แต่ขณะเดียวกันไอทีก็อาจทำให้เกิดโทษมหันต์ได้เช่นกัน

เท่าที่ผ่านมาเรามักจะเผยแพร่เฉพาะคุณประโยชน์ของไอทีกันอย่างกว้างขวาง ใครได้ยินได้ฟังเรื่องไอทีก็มักจะรู้สึกประทับใจ ตื่นเต้น และอยากใช้ไอทีเพื่อให้ได้รับประโยชน์ที่นำมาเผยแพร่กันอย่างเต็มที่ ดังนั้นในที่นี้จะนำข้อที่เป็นอันตรายของไอทีมาเผยแพร่เอาไว้ด้วย เพื่อให้ท่านที่กำลังใช้ไอทีหรือคิดจะใช้ไอทีที่พึงสังวรและหาทางหลีกเลี่ยงหรือป้องกันไม่ให้ไอทีสร้างปัญหาหรืออันตรายแก่ท่านได้

ประเภทของอันตราย

การใช้ไอทีในปัจจุบันได้แพร่หลายออกไปทุกวงการ ไม่ว่าจะเป็นการใช้ในเรื่องส่วนตัว เช่นการพกพาอุปกรณ์ติดตัวไปในที่ต่าง ๆ การใช้ไอทีในหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนตั้งแต่ห้างร้านขนาดเล็กไปจนถึงองค์การขนาดใหญ่เช่นกระทรวงศึกษาธิการ และนอกจากนั้นยังมีใช้ในยานพาหนะทั้งในรถยนต์ เรือเดินสมุทร เครื่องบิน จรวด ตลอดจนดาวเทียมทั้งใหญ่และเล็ก

เมื่อการใช้ไอทีแพร่หลายออกไปกว้างขวางมากเช่นนี้ อันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นจากการใช้ไอทีก็มีความกว้างขวางมากเป็นเงาตามตัวด้วย เราอาจจัดอันตรายที่จะเกิดจากการใช้ไอทีออกเป็นด้านต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. อันตรายที่จะเกิดกับตัวบุคคล
2. อันตรายที่จะเกิดกับหน่วยงาน
3. อันตรายที่จะเกิดกับประเทศ

4. อันตรายที่จะเกิดในอนาคต

ต่อไปนี้จะได้นำอันตรายในด้านต่าง ๆ เหล่านี้มาขยายความให้เกิดความเข้าใจมากขึ้น พร้อมกันนั้นก็เสนอแนะแนวทางแก้ไขหลีกเลี่ยงอันตรายเหล่านี้ไว้ด้วย

อันตรายที่จะเกิดกับตัวบุคคล

ทุกวันนี้คนทั่วไปใช้อีทีและคอมพิวเตอร์กันค่อนข้างมาก เด็ก ๆ หลายคนพบเพจเจอร์ เด็กวัยรุ่นเริ่มพกพาโทรศัพท์มือถือ ผู้ใหญ่หลายคนพกคอมพิวเตอร์ขนาดกระเป๋าที่เรียกว่า ผู้ช่วยดิจิทัลส่วนตัว (Personal Digital Assistant หรือ PDA) นอกจากนี้หลายคนยังพกพาคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กไปไหนมาไหน รวมทั้งนำขึ้นเครื่องบินด้วย

อุปกรณ์โทรศัพท์มือถือนั้นเป็นตัวการที่ทำให้เกิดคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าที่ค่อนข้างแรงมาก คนที่เคยเข้าประชุมในห้องประชุมที่มีไมโครโฟนประจำโต๊ะที่นั่งจะสังเกตเห็นว่า โทรศัพท์มือถือได้เหนียวทำให้เกิดเสียงรบกวนดังขึ้นมาจากลำโพงประจำโต๊ะที่นั่งเสมอ ๆ นอกจากนี้ทางองค์การการบินระหว่างประเทศยังออกกฎหมายไม่ให้ผู้โดยสารใช้โทรศัพท์มือถือในเครื่องบิน เพราะคลื่นสัญญาณโทรศัพท์อาจจะไปรบกวนอุปกรณ์การสื่อสารของเครื่องบินจนอาจทำให้เกิดอุบัติเหตุที่น่าสลดใจได้

ในเมื่อโทรศัพท์มือถือสามารถส่งคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าที่มีความแรงมากเช่นนี้จึงทำให้เกิดความวิตกว่าการใช้โทรศัพท์มือถือนาน ๆ อาจทำให้เกิดปัญหาต่อร่างกายได้โดยเฉพาะคือมะเร็งสมองเพราะเป็นจุดที่อยู่ใกล้กับเครื่องโทรศัพท์มากที่สุดระหว่างการใช้ ความวิตกนี้นำไปสู่การฟ้องร้องในต่างประเทศ และนำไปสู่การวิจัยทางการแพทย์อย่างกว้างขวาง แต่ก็ยังไม่มีข้อสรุปที่ชัดเจนนัก เนื่องจากมีทั้งผลงานวิจัยที่ยืนยันและปฏิเสธ

หากเราพิจารณาจากแง่มุมของคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า หรือสนามแม่เหล็ก เราจะพบว่าผู้ให้ความเห็นไว้นานแล้วว่ามนุษย์เรานั้นจะมีสุขภาพเสื่อมโทรมหากได้รับสนามแม่เหล็ก หรือ คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าที่เข้มข้นมากเกินไปที่ได้รับตามธรรมชาติ ยกตัวอย่างเช่น ตามบ้านเรือนของเรานั้นก็มักจะมีเครื่องรับโทรทัศน์ ซึ่งจอภาพโทรทัศน์นั้นได้เปล่งรังสี และ สนามไฟฟ้าสถิตย์ออกมาอย่างเข้มข้น จนกระทั่งต้องมีการให้คำแนะนำว่าไม่ควรนั่งชมรายการโทรทัศน์ใกล้เกินไป เพราะอาจทำให้เกิดปัญหาต่อสุขภาพได้มากมาย ตั้งแต่การเกิดมะเร็งในอวัยวะต่าง ๆ ไปจนถึงการแท้งบุตร

สำหรับจอภาพของเครื่องคอมพิวเตอร์เองนั้นได้รับการกำหนดไม่ให้เปล่งรังสีมากเกินไประดับหนึ่งอยู่แล้ว เพราะการใช้คอมพิวเตอร์นั้นผู้ใช้ต้องนั่งอยู่ใกล้จอภาพมากกว่าการนั่งชมรายการโทรทัศน์ แต่กระนั้นก็มีกำหนดว่าเครื่องคอมพิวเตอร์จะต้องไม่ส่งสัญญาณไปรบกวนเครื่องรับโทรทัศน์ในบ้านได้ ในเรื่องนี้ผู้เชี่ยวชาญเคยสังเกตเห็นว่าคอมพิวเตอร์ที่บ้านซึ่งซื้ออุปกรณ์แบบผสมผสานมาประกอบนั้นสามารถรบกวนเครื่องรับโทรทัศน์ได้เหมือนกัน เมื่อเป็นเช่นนี้จึง

น่าเป็นห่วงว่าผู้ใช้คอมพิวเตอร์ก็มีโอกาสได้รับสัญญาณคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าจากเครื่องคอมพิวเตอร์ได้มากเหมือนกัน โดยเฉพาะเครื่องที่ไม่ได้ประกอบและทดสอบอย่างถูกต้องในโรงงาน

เมื่อแรกมีผู้ผลิตเครื่องเล่นเกมชนิดที่ใช้กับจอโทรทัศน์ธรรมดาออกมาจำหน่ายจึงทำให้นักวิชาการที่เข้าใจเรื่องสุขภาพรู้สึกเป็นห่วงผู้เล่นเกมมาก เพราะพอจะมองเห็นว่าคนเล่นจะต้องนั่งรับรังสีจากจอภาพโทรทัศน์ค่อนข้างมาก ครั้นเมื่อการเล่นเกมนปัจจุบันเปลี่ยนมาเป็นการใช้คอมพิวเตอร์มากขึ้นความเป็นห่วงนี้ก็ลดลงไประดับหนึ่ง แต่ก็ไม่น่าหมดห่วงเสียทีเดียว เครื่องเล่นเกมที่ใช้จอภาพโทรทัศน์ก็ยังมีขายอีกมาก หรือแม้แต่จะเปลี่ยนมาเล่นเกมกับเครื่องคอมพิวเตอร์ก็ยังมีโอกาสรับคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าได้ดังกล่าวมาแล้ว ดังนั้นจึงควรระมัดระวังไม่เล่นเกมมากเกินไป หรือหากเป็นบิดามารดาควรกำหนดระยะเวลาให้ลูก ๆ เล่นเกมแต่พอควร

ในทำนองเดียวกันกับการเล่นเกมนี้ ควรทราบด้วยว่าเวลานี้ถือเป็นเรื่องนิยมปฏิบัติว่าไม่ควรให้พนักงานบันทึกข้อมูลต้องอยู่นั่งหน้าจอภาพติดต่อกันนานเกินกว่าวันละสี่ชั่วโมง

ไม่มีใครบอกได้ว่าการใช้คอมพิวเตอร์ทำให้เกิดความเสี่ยงต่อสุขภาพมากน้อยแค่ไหน ผู้เขียนเองใช้คอมพิวเตอร์ต่อเนื่องมานานกว่าสามสิบปี ในระยะแรกแม้จะไม่ได้ใช้จอภาพคอมพิวเตอร์ แต่ก็นั่งประจำอยู่ในห้องคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่เองทุกวัน หากคอมพิวเตอร์สร้างคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าออกมามาก ผู้เขียนก็คงจะได้รับคลื่นนี้มากกว่าผู้อื่นมานานแล้ว แต่เท่าที่ตรวจสอบสุขภาพเป็นประจำก็พบว่ายังเป็นปกติ หากจะมีความผิดปกติก็เพียงแต่เรื่องของสายตา

การใช้คอมพิวเตอร์เป็นประจำโดยเฉพาะการจ้องจอภาพคอมพิวเตอร์นาน ๆ อาจจะทำให้เกิดความผิดปกติต่อนัยตาและสายตาได้เหมือนกัน โดยเฉพาะหากจอภาพนั้นไม่ได้ปรับแสงสว่างให้พอเหมาะ ยกตัวอย่างเช่นคอมพิวเตอร์โน้ตบุคที่ผู้เขียนใช้พิมพ์ต้นฉบับอยู่นี้แม้จะใช้จอภาพแบบแบน แต่จอภาพก็เปล่งแสงสว่างออกมามากขึ้น เมื่อต้องคิด เขียน และพิมพ์บทความนี้ต่อเนื่องเป็นเวลานาน ๆ หน้าจอภาพ แสงของจอภาพก็ทำให้นัยตาของผู้เขียนแสบ และพร่าเลือนได้ จำเป็นจะต้องปรับเปลี่ยนให้ฉากหลังของโปรแกรมที่ใช้เป็นสีเทาอ่อน ๆ แทน แต่กระนั้นเมื่อใช้คอมพิวเตอร์ไปนาน ๆ นัยตาของผู้เขียนก็เริ่มล้าจนต้องเลิกทำงานและรอนจนเวลาผ่านไปอีกระยะหนึ่งจึงกลับมาใช้คอมพิวเตอร์ต่อ

ปัจจุบันเด็กเล็ก เด็กโต ตลอดจนผู้ใหญ่ต่างสนใจเล่นเกมคอมพิวเตอร์กันมาก โอกาสที่สายตาจะได้รับความเสียหายจากแสงจ้าจากจอคอมพิวเตอร์จึงมีมากขึ้น โดยเฉพาะเป็นช่วงเวลาที่เรากำลังต้องเพ่งสายตาพิจารณาภาพบนจอภาพด้วย ดังนั้นจึงเป็นแง่คิดอีกประการหนึ่งที่มาช่วยให้เห็นความจำเป็นที่จะต้องควบคุมเวลาการเล่นคอมพิวเตอร์

นอกจากปัญหาสุขภาพสายตา และ การรับคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าจากเครื่องคอมพิวเตอร์มากเกินไปแล้ว ยังมีปัญหาของการใช้คอมพิวเตอร์อย่างต่อเนื่องเป็นเวลานาน ๆ อีกอย่างหนึ่ง นั่นก็คือปัญหาอันเกิดจากท่านั่งใช้งานคอมพิวเตอร์ที่ไม่ได้สัดส่วนหรือถูกสุขลักษณะ การตั้งโต๊ะคอมพิวเตอร์ให้เด็กนักเรียนได้อย่างเหมาะสมเป็นเรื่องยาก เพราะห้องคอมพิวเตอร์ตามโรงเรียน

มักจะต้องจัดไว้ให้เด็กนักเรียนหลายรุ่นหลายขนาดใช้ โต๊ะคอมพิวเตอร์มาตรฐานทั่วไปอาจจะไม่เหมาะกับเด็กเล็ก เพราะทำให้ท่านั่งของเด็กผิดไปจากที่ควรเป็น อาจทำให้เกิดอาการปวดเมื่อยไหล่และแขน และอาจทำให้การเติบโตของส่วนต่างๆ ของร่างกายผิดรูปไปได้ เรื่องนี้อาจจะยังไม่เคยมีใครกล่าวถึง แต่อาจสังเกตได้จากการใช้คอมพิวเตอร์ของเราเอง หากโต๊ะวางเป็นพิมพ์สูงมากเกินไป ไม่ช้าเราจะรู้สึกปวดเมื่อยไหล่มาก

สำหรับผู้ใช้อุปกรณ์ที่เชี่ยวชาญการใช้เป็นพิมพ์มากนั้น ปัญหาจะแตกต่างกันไปอีกอย่างหนึ่ง นั่นคือการใช้ข้อมือและนิ้วจิมบนแป้นอย่างรวดเร็วต่อเนื่องนั้นอาจทำให้เกิดปัญหาข้อมือเคล็ดได้ ผู้เขียนไม่เคยประสบปัญหานี้เอง แต่ได้ทราบว่า มีผู้ประสบปัญหานี้หลายรายแล้ว

อันตรายของไอทีต่อหน่วยงาน

ได้กล่าวมาแล้วว่าปัจจุบันการใช้ไอทีได้แพร่ออกไปทุกหนทุกแห่ง อาทิสภษาไทยก็ใช้คอมพิวเตอร์อย่างกว้างขวางจนถึงขั้นซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุคแจกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วยซ้ำ มีคำถามว่าหากหน่วยงานต่างๆ ใช้คอมพิวเตอร์กันอย่างกว้างขวางเช่นนี้จะมีอันตรายอะไรบ้างหรือไม่ คำตอบก็คือมีมากทีเดียว

อันตรายประการแรกของการใช้ไอทีเกิดจากการที่หน่วยงานนำไอทีมาใช้โดยไม่ได้อวางแผนที่เหมาะสม เรื่องนี้เป็นธรรมดาที่เกิดขึ้นกับหน่วยงานต่างๆ ที่ได้รับทราบประโยชน์ของไอทีจากที่ต่างๆ หรือเกิดกับผู้บริหารที่เห็นใครต่อใครใช้คอมพิวเตอร์ในระดับก้าวหน้าจนเกิดความต้องการที่จะนำคอมพิวเตอร์มาใช้บ้าง พอเห็นตัวอย่างความสำเร็จของผู้อื่น หน่วยงานก็รีบดำเนินการจัดหาคอมพิวเตอร์มาใช้บ้างเพราะคิดว่าคอมพิวเตอร์ก็คงเหมือนเครื่องใช้อื่น ๆ ในสำนักงาน เช่น เครื่องถ่ายเอกสาร ไม่ต้องเตรียมตัวอะไรมากก็ใช้ได้

ความจริงก็คือ การใช้ไอทีจะต้องเตรียมตัวอย่างดีเยี่ยมมาก ทั้งในส่วนของบุคลากรนับตั้งแต่ผู้บริหาร ผู้ใช้ ไปจนถึงนักคอมพิวเตอร์เอง ผู้บริหารจะต้องติดตามสนใจว่าโครงการใช้ไอทีนั้นมีแผนงานรองรับดีหรือไม่ ต้องรู้ว่าตนเองต้องการอะไรจากไอที ต้องรู้ดีว่าการพัฒนางานไอทีจะต้องใช้เวลาและงบประมาณค่อนข้างมาก ผู้ใช้เองก็ต้องเข้ามาเกี่ยวข้องและให้ความร่วมมือในการเรียนรู้การใช้ และจะต้องให้ความเห็นว่าตนเองต้องการใช้งานไอทีอย่างไร ส่วนนักคอมพิวเตอร์และนักไอทีก็จะต้องมีความรู้พอเพียงที่จะพัฒนางานประยุกต์ไอทีที่ผู้บริหารและผู้ใช้ต้องการได้อย่างถูกต้อง

เมื่อเราลองพิจารณาดูหน่วยงานที่ไม่ประสบผลสำเร็จในงานไอทีทั้ง ๆ ที่ได้งบประมาณสำหรับจัดหาและใช้ไอทีมาแล้ว ก็พบว่า มีสาเหตุอยู่หลายประการ เรื่องทำนองนี้ผู้เขียนได้เคยกล่าวถึงไปมากแล้ว จึงขอเน้นแต่เพียงจุดสำคัญว่าเป็นเพราะ การขาดการวางแผนงานไอทีที่เหมาะสม การขาดวิธีการกำหนดให้ทุกคนในหน่วยงานใช้มาตรฐานที่เกี่ยวกับไอทีร่วมกัน การ

ขาดงบประมาณที่จำเป็น และ การที่คนในหน่วยงานไม่พร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงจากระบบเดิมเข้าสู่ระบบการทำงานใหม่ที่ใช้คอมพิวเตอร์เป็นแกนหลัก

มีคำถามว่าการที่การพัฒนางานไอทีของหน่วยงานไม่ประสบความสำเร็จ จะกล่าวว่าเป็นอันตรายของไอทีได้อย่างไร

คำตอบก็คือ โดยลำพังความล้มเหลวนั้นไม่ได้เป็นตัวอันตรายโดยตรง แต่เป็นอันตรายทางอ้อม เพราะความล้มเหลวแต่ละครั้ง โดยเฉพาะความล้มเหลวของการพัฒนาระบบขนาดใหญ่ย่อมจะมีผลกระทบตามมาอย่างมาก อาทิ

- ผู้บริหารทุกระดับเกิดความสงสัยข้องใจในประโยชน์ของไอที และอาจเกิดความเข็ดขยาดที่จะบุกเบิกงานด้านไอทีต่อ ดังนั้นจึงอาจจะถึงเลที่จะอนุมัติการดำเนินการใด ๆ ต่อไปกับเรื่องไอทีในอนาคต เมื่อเป็นเช่นนี้ก็จะทำให้หน่วยงานไม่สามารถก้าวหน้าได้ และอาจทำให้ไม่สามารถแข่งขันกับผู้อื่นในระยะยาว
- นักไอทีและนักคอมพิวเตอร์อาจรู้สึกมีผลจากความล้มเหลว และอาจไม่ต้องการที่จะทำงานในหน่วยงานนั้นต่อไป
- ผู้ใช้อาจจะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อไอที และ อาจเชื่อว่าไอทีไม่ใช่คำตอบ ส่งผลให้ไม่ยินยอมที่จะรับความเปลี่ยนแปลงในอนาคต
- ภาพลักษณ์ของหน่วยงานเสียหาย เพราะความล้มเหลวนั้นเมื่อเป็นข่าวให้ผู้อื่นล่วงรู้ก็เกิดความสงสัยว่าเป็นเพราะเหตุใด และส่วนใหญ่ก็จะไปลงเอยด้วยข้อสรุปว่าเป็นเพราะหน่วยงานไม่มีความสามารถพอเพียง ในอนาคตเมื่อหน่วยงานทำธุรกิจหรือกิจกรรมใด ๆ ทางด้านคอมพิวเตอร์หรือด้านไอทีอื่น ๆ ก็อาจจะไม่ได้รับความเชื่อถือมากนัก

ด้วยเหตุนี้จึงอาจกล่าวได้ว่า การตัดสินใจนำไอทีมาใช้ตั้งแต่แรก ก็เริ่มจะเป็นอันตรายต่อหน่วยงานเสียแล้ว หากไม่ได้วางแผนการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จ ไอทีก็จะกลายเป็นอันตรายต่อหน่วยงานได้โดยยังไม่ทันต้องเริ่มใช้ด้วยซ้ำ

ระบบงานสารสนเทศที่หน่วยงานแต่ละแห่งจัดหาหรือพัฒนาขึ้นใช้นั้น มีโอกาสที่จะเป็นตัวอันตรายแก่หน่วยงานเจ้าของระบบได้มากที่สุดทีเดียว ปัญหาที่อาจเกิดได้มีดังนี้

- การทำงานผิดพลาดทำให้หน่วยงานมีปัญหา ตัวอย่างที่ได้ยินได้ฟังเกี่ยวกับเรื่องนี้มีมากด้วยกัน หลายปีมาแล้วมีข่าวว่าบริษัทแห่งหนึ่งในได้หวันใช้คอมพิวเตอร์จ่ายเงินเดือนให้พนักงานผิดพลาดไป แทนที่จะจ่ายเงินเดือนให้คนงานหนึ่งหมื่นบาท พนักงานกลับบันทึกข้อมูลพลาดไปกลายเป็นสิบล้าน ข้อมูลนี้ถูกส่งไปยังธนาคารให้ดำเนินการโอนเงินเข้าสู่บัญชีให้คนงาน กว่าจะตรวจพบข้อผิดพลาดก็ตกเย็น และแม้ว่าจะยับยั้งความผิดพลาดส่วนใหญ่ได้ แต่ก็มีคนงานสิบกว่ารายที่รีบฉวยโอกาสเบิกเงินที่นำเข้ามาเงินนี้ไปใช้อย่างแสนสุข หรือเราเคยได้ยินเรื่องของระบบเอทีเอ็มของ

ธนาคารบางแห่งที่แจกจ่ายเงินให้แก่ผู้มาเบิกเงินโดยไม่สมควร ผลก็คือธนาคารต้องเสียหายไปหลายสิบล้าน ในกรณีทั้งสองข้างต้นนี้เราสามารถแก้ปัญหาได้โดยแทบไม่ต้องสูญเสียอะไรนอกจากภาพลักษณ์บ้างเล็กน้อย แต่ในกรณีขององค์การนาซ่าที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการส่งดาวเทียมไปสำรวจอวกาศนั้น ความผิดพลาดในโปรแกรมเพียงเล็กน้อยได้ทำให้โครงการขนาดใหญ่ราคาเป็นพันล้านต้องประสบปัญหาที่แก้ไขไม่ได้ เช่นการส่งดาวเทียมไปยังดาวเคราะห์อาจจะมีความผิดพลาดในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ทำให้ดาวเทียมดวงนั้นเดินทางออกนอกเส้นทางและมุ่งหน้าออกนอกสุริยะจักรวาลไป

- การใช้คอมพิวเตอร์เก็บข้อมูลไว้ในระบบสารสนเทศ ทำให้เกิดความเสี่ยต่อหน่วยงานได้ ข้อมูลที่เก็บไว้ในฐานข้อมูลนั้นเปรียบเสมือนกับเลือดในเส้นเลือดของหน่วยงาน หากเลือดเป็นพิษ มีอะไรแปลกปลอม มีคนมาแอบเจาะดูดเลือดออกไปโดยเราไม่รู้ตัว หรือ เส้นเลือดมีรอยรั่ว ก็อาจจะทำให้เจ้าของร่างกายมีปัญหาได้ฉันใด ข้อมูลและระบบข้อมูลก็ฉันนั้น โดยทั่วไปแล้วอาจกล่าวได้ว่าข้อมูลที่เรารวบรวมไว้ในระบบคอมพิวเตอร์นั้นเป็นแรงดึงดูดล่อใจให้คนอื่นอยากเข้ามาล้วงความลับในระบบของเราเป็นอย่างยิ่ง จริงอยู่คนส่วนใหญ่อาจอยากรู้แต่ก็เท่านั้น ไม่ได้ก้าวล้ำไปมากกว่าการอยากรู้ แต่ก็ยังมีบางคนที่ความอยากรู้อันมากเกินไปทำให้ต้องพยายามทำอะไรสักอย่าง เช่นการพยายามเข้าสู่ระบบเพื่อนำข้อมูลนั้นไปใช้เพื่อประโยชน์ของตนเอง หรือเพื่อแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลนั้น โดยวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง หากข้อมูลในหน่วยงานมีความสำคัญมาก การที่คนนอกเข้าถึงข้อมูล หรือสามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อมูลได้จึงเป็นเรื่องที่ทำให้หน่วยงานมีความเสี่ยงอย่างวิกฤติ หากหน่วยงานไม่สามารถออกแบบวิธีป้องกันความมั่นคงปลอดภัยให้แก่ฐานข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว หน่วยงานก็อาจประสบอันตรายได้
- การนำข้อมูลมาจัดเก็บไว้ในระบบคอมพิวเตอร์นั้น นอกจากจะมีอันตรายจากภายนอกแล้วก็ยังมีอันตรายจากภายในด้วย อันตรายภายในอาจจะมาจากอุบัติเหตุภายในหน่วยงานเอง เช่นจากเพลิงไหม้ หรือน้ำท่วม อุบัติเหตุเหล่านี้สามารถสร้างความยุ่งยากให้แก่หน่วยงานได้มากที่สุด และที่น่าสนใจก็คืออุบัติเหตุเหล่านี้มีโอกาสเกิดได้มากที่สุด ในเมืองไทยเองก็มีตัวอย่างให้เราได้ศึกษาหลายรายมาก นอกจากนี้ยังอาจจะมีกรบ่อนทำลายจากคนในหน่วยงานเองด้วย ในสหรัฐอเมริกา มีห้างร้านบางแห่งที่เจ้าของร้านได้ลูกจ้างที่ดูแลคอมพิวเตอร์ออกจากงาน ต่อมาลูกจ้างก็แอบใช้กุญแจกลับเข้ามาในร้านแล้วทำลายระบบคอมพิวเตอร์พร้อมสื่อบันทึกข้อมูลต่าง ๆ จนหมด ผลก็คือร้านนั้นต้องปิดตัวเองไปเลย นี่ก็คืออันตรายจากการที่เรามีไอทีใช้ อันตรายที่อาจสร้างปัญหาได้ถ้าหากไม่รู้วิธีที่จะป้องกัน

- ทุกวันนี้ มีคนบางกลุ่มที่พยายามสร้างโปรแกรมอันตรายที่รวมเรียกว่าไวรัสคอมพิวเตอร์ แล้วส่งโปรแกรมนี้ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตไปสร้างความผู้อื่น ไวรัสคอมพิวเตอร์ที่วันนี้จะเดินทางไปยังลูกข่าย ฟังตัวอยู่ในฮาร์ดดิสก์ แล้วออกอาละวาดทำความเดือดร้อนให้แก่เจ้าของเครื่องลูกข่าย และ อาจจะส่งตัวเองไปยังคอมพิวเตอร์แม่ข่ายและลูกข่ายอื่น ๆ เพื่อทำความเดือดร้อนต่อไปได้ คนกลุ่มนี้อาจจะเป็นเพียงคนชอบเล่นสนุก หรือ อาจจะเป็นคนที่ตั้งใจกลั่นแกล้งและทำลายผู้อื่น โชคดีที่มีคนหลายคนตั้งกลุ่มขึ้นมาเพื่อตรวจสอบการอาละวาดของไวรัสคอมพิวเตอร์ และพยายามหาทางป้องกันไม่ให้ไวรัสคอมพิวเตอร์เหล่านี้ทำอันตรายแก่ผู้อื่นได้ ไวรัสคอมพิวเตอร์มีหลายรูปแบบ บางแบบอาจจะทำแค่เพียงสร้างความรำคาญแก่ผู้ใช้เท่านั้น แต่บางแบบอาจจะทำให้คอมพิวเตอร์ของผู้ใช้เสียหายได้ และแน่นอนที่สุดถ้าหากคอมพิวเตอร์ของเราถูกไวรัสเล่นงานในช่วงที่กำลังทำงานสำคัญ ๆ แล้วละก็หน่วยงานของเราก็อาจจะมีอันตรายได้
- การที่หน่วยงานของเรามีคอมพิวเตอร์ใช้นั้น ในบางครั้งก็มีอันตรายเพราะการใช้คอมพิวเตอร์ทำงานนั้นมีลักษณะที่ตรงไปตรงมา มาก เช่นการใช้คอมพิวเตอร์ถอดแบบอาคาร และ คำนวณค่าก่อสร้างเพื่อหาตัวเลขไปประมูลนั้น หากคู่แข่งรู้แกว่าโดยปกติเราคิดค่าโสหุ้ยเท่าใด และ มักจะคิดกำไรเพิ่มกี่เปอร์เซ็นต์ คู่แข่งก็อาจจะเดาได้ต่อไปว่าในครั้งหน้า หากเราเข้าประมูลด้วย เราจะกำหนดราคาประมูลเท่าใด และ เขาก็อาจจะกำหนดราคาให้เฉือนเอาชนะเราได้ เรื่องนี้เป็นอันตรายอย่างหนึ่งที่หลายคนอาจจะไม่ได้นึกถึง แต่นี่เป็นแนวทางที่บริษัทต่าง ๆ ใช้กันอยู่ในการคาดเดาคำคิดและการกระทำของผู้อื่นเพื่อให้ตนเองสามารถสร้างความเป็นต่อได้

เท่าที่ได้กล่าวมาข้างต้นนี้ อาจถือได้ว่าเป็นตัวอย่างของอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นในสภาวะการใช้งานปกติ นั่นคือทำงานอย่างถูกต้องในแบบที่เคยทำมาก่อนแล้ว แต่กระนั้นผลของการทำงานตามปกติก็ยังสามารถก่อให้เกิดผลกระทบอันเป็นอันตรายต่อหน่วยงานได้ ถ้าเช่นนั้นหากผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานทำงานอย่างไม่ซื่อสัตย์ หรือ ไม่ถูกต้อง อันตรายที่อาจจะเกิดกับหน่วยงานได้ก็จะยิ่งมากขึ้นเป็นทวีคูณ

การป้องกันอันตรายจากคนภายในนั้นเป็นเรื่องที่ลำบากมาก ในทางทฤษฎีเราอาจสร้างระบบให้มีความน่าเชื่อถือได้สูงมาก แต่การใช้งานก็จะยุ่งยากมากจนกระทั่งอาจจะทำให้ผู้ใช้ไม่สะดวก หรือ จนกระทั่งปฏิเสธไม่ยอมใช้ระบบ ดังนั้นแนวทางการแก้ไขเพื่อลดอันตรายจากเหตุการณ์อันไม่พึงปรารถนาจึงจำเป็นที่ผู้บริหารจะต้องกำหนดแนวทางในการสร้างความเข้าใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน และพยายามดูแลให้พนักงานมีคุณธรรมและจริยธรรมในการทำงานมากขึ้น เรื่องนี้แม้จะยากแต่ก็ต้องทำ และผู้บริหารจะต้องถือเป็นนโยบายที่จะต้องดำเนินการเป็นประจำเสมอ

อันตรายที่จะเกิดกับประเทศ

ปัจจุบันมีหลายประเทศประสบความสำเร็จในด้านเศรษฐกิจและการค้าเป็นอย่างสูงโดยอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศ ตัวอย่างในเอเชียก็คือ ญี่ปุ่น เกาหลี ฮองกง สิงคโปร์ ไต้หวัน และมาเลเซีย บางประเทศมีรายได้จากไอทีเป็นกอบเป็นกำนั้นก็คือ ประเทศอินเดีย ส่วนประเทศในยุโรปที่เริ่มจะประสบความสำเร็จในการทำงานเดียวกันก็มีประเทศไอร์แลนด์ และ ฟินแลนด์

แน่นอนที่สุด การใช้ไอทีเป็นกลยุทธ์ในการการค้าและเศรษฐกิจได้กลายเป็นแนวทางปฏิบัติที่สำคัญของหลายประเทศ แต่กระนั้นการใช้ไอทีก็อาจทำให้เกิดอันตรายในระดับประเทศได้เช่นเดียวกัน

อันตรายของการใช้ไอทีระดับประเทศนั้นมีที่มาได้หลายทาง ซึ่งจะขอสรุปย่อ ๆ ดังต่อไปนี้

- อันตรายจากการไม่ได้ส่งเสริมการใช้ไอทีจริงจังในระดับประเทศ ผู้เขียนพยายามเน้นอยู่เสมอว่าความสำเร็จของการใช้ไอทีในหน่วยงานจะเกิดขึ้นได้ก็ด้วยการสนับสนุนส่งเสริมของผู้บริหาร หากผู้บริหารไม่ให้ความสนใจแล้วก็ยากที่จะมีใครพัฒนาไอทีให้สำเร็จได้ ในระดับประเทศก็เช่นกัน การใช้ไอทีในระดับประเทศจะเกิดได้ก็โดยการสนับสนุนจากผู้บริหาร และ หน่วยงานที่ทำหน้าที่บริหารประเทศ นำเสียดายที่ปัจจุบันนี้ผู้บริหารประเทศตั้งแต่ระดับ สส. มาจนถึงรัฐมนตรียังไม่เข้าใจบทบาทและความสำคัญของไอทีมากนัก แม้จะมีคณะกรรมการที่ทำหน้าที่สนับสนุนการใช้ไอทีอยู่หนึ่งคณะ แต่ก็ทำอะไรมากไม่ได้ เพราะไม่ได้รับการสนับสนุนทางงบประมาณ ถึงแม้คณะกรรมการจะสามารถเสนอแนะให้คณะรัฐมนตรียอมรับนโยบายไอทีสองพันว่าเป็นนโยบายในการดำเนินงานระดับประเทศ แต่ก็แค่นั้น ไม่ได้มีการผลักดันให้นำนโยบายไปใช้อย่างเป็นรูปธรรม เมื่อเป็นเช่นนี้การใช้ไอทีจึงเป็นไปอย่างลุ่ม ๆ ดอน ๆ ทำโน่นนิดนี่หน่อย ไม่ได้จัดทำระบบที่บูรณาการผสมผสานไว้อย่างสมบูรณ์ คงมีแต่ระบบเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่ทำขึ้นพอเป็นพิธี จะบูรณาการมากไม่ได้เพราะจะไปขัดขวางผลประโยชน์ของหน่วยงานอื่น ๆ เมื่อเป็นเช่นนี้จึงยากที่ประเทศชาติจะได้รับประโยชน์จากไอทีอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย นอกจากนั้นยังทำให้เกิดผลเสียหายตามมาอีกมาก ตัวอย่างที่เห็นชัดก็คือมีผู้สำรวจการได้รับคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลของสส.ไทยทั้งหลายว่าหลังจากได้รับไปแล้วเกิดอะไรขึ้นบ้าง ปรากฏเป็นข่าวว่าสส.ของเราส่วนหนึ่งได้นำคอมพิวเตอร์ไปให้เพื่อน ๆ ใช้แทน ซึ่งเป็นเรื่องที่ผิดเจตนาธรรมของผู้ให้ และอาจทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ไม่ดีตามมาได้
- อันตรายจากการรู้ไม่ทันประเทศอื่น เวลานี้การเรียนรู้ไอทีของเด็กไทยนั้นเป็นไปอย่างตื่นเงิน คือเรียนกันในระดับการใช้งานเท่านั้น ส่วนการใช้ไอทีในหน่วยงานก็

เป็นไปอย่างตื่นเงินเช่นกัน ไม่ว่าหน่วยงานใดพอได้งบประมาณมาใช้ทางด้านคอมพิวเตอร์ก็มักจะจัดทำโปรแกรมสำหรับระบบบุคลากรขึ้นก่อน ทั้ง ๆ ที่อาจขอโปรแกรมเหล่านี้มาใช้ได้ แล้วใช้เวลาไปพัฒนาระบบที่สำคัญต่อหน่วยงานขึ้นแทนที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะบุคลากรไอทีของไทยนั้นมีความรู้ด้านไอทีค่อนข้างน้อย ที่เรียนรู้อย่างเป็นทางการมาจากมหาวิทยาลัยก็มักจะหนีไปทำงานอื่น ๆ ยิ่งกว่าจะทำงานทางด้านเทคนิค ด้วยเหตุนี้เองจึงอาจกล่าวได้ว่าคนไทยที่มีความรู้ด้านไอทีอย่างจริงจังและลึกซึ้งนั้นมีน้อยมาก เมื่อมีจำนวนน้อย การที่เราคิดจะนำคนที่รู้ไอทีมาช่วยกันคิดแก้ปัญหาระดับชาติจึงทำได้ค่อนข้างยาก บางคนมีความรู้ดีแต่ไม่อยากร่วมคิด บางคนมีความตั้งใจดีแต่มีความรู้จำกัด ดังนั้นผลสรุปทางด้านการวางแผนกลยุทธ์เกี่ยวกับไอทีของไทยจึงค่อนข้างล้มเหลว ตัวอย่างเช่นปัจจุบันนี้มีนักไอทีจำนวนมากกล่าวคำหิข้อตกลงใจของรัฐบาลที่ให้เข้าร่วมในข้อตกลงไอที (IT Agreement) โดยให้เหตุผลว่าประเทศไทยเสียเปรียบ แต่ทว่าในช่วงที่ไทยจะต้องรีบตัดสินใจว่าเราควรเข้าร่วมหรือไม่นั้น คนที่เข้าร่วมให้ข้อคิดเห็นจริง ๆ ก็มีน้อย ไม่มีใครบอกว่าเรากำลังเสียเปรียบประเทศอื่น หรือไม่มีใครบอกว่าเรากำลังเสียรู้ประเทศมหาอำนาจ การที่พวกเขาไม่รู้เท่าทันประเทศอื่น ๆ จึงกลายเป็นเรื่องใหญ่ และจะเป็นอันตรายอย่างยิ่ง

- อันตรายจากการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ทุกวันนี้เราได้ยินได้ฟังเรื่องการสนับสนุนให้รับจัดระบบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์อยู่เสมอ การขายสินค้าผ่านระบบอินเทอร์เน็ตจึงกลายเป็นแนวโน้มสำคัญที่เราจะหลีกเลี่ยงไม่ได้ และเราจะต้องรีบคิดหาทางจัดการหรือดำเนินการเรื่องนี้ให้ดีที่สุด แต่ก็เช่นเดียวกับเรื่องอื่น ๆ เมื่อเกิดฮือฮาขึ้นมา ก็จะมีหน่วยงานต่าง ๆ วิ่งเข้ามาดำเนินการมากหน่วยด้วยกัน ทำให้เกิดความสับสนว่าใครทำอะไร และหากจะมีคนต้องการความช่วยเหลือจริง ๆ จะต้องวิ่งไปหาใคร แต่นั่นไม่สำคัญเท่ากับวิธีปฏิบัติแบบไทย ๆ คือไม่มีการเตรียมตัว เมื่อต้องการทำอะไรก็คิดสร้างโครงการขึ้นมา หากคนมารับทำ เสร็จแล้วก็หมดธุระ ไม่มีการวางแผน ไม่มีการคิดว่าจะดำเนินนโยบายระยะยาวอย่างไร ดังนั้นไม่ช้าเราก็จะพบว่าการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของไทยก็คงจะเหือดหายไปเหมือนโครงการอื่น ๆ แต่ที่จะไม่เหือดหายก็คือคนไทยจะใช้การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น แต่เป็นการใช้เพื่อซื้อสินค้าจากต่างประเทศ ลงท้ายประเทศไทยก็จะขาดดุลการค้าอิเล็กทรอนิกส์ อีกเหมือนกับการขาดดุลในเรื่องอื่น ๆ และนั่นก็คืออันตรายของไอทีอีกรูปแบบหนึ่ง

อันตรายที่จะเกิดในอนาคต

ไอทีเป็นเรื่องของอนาคต ความข้อนี้ไม่มีใครเถียง ปัจจุบันการประยุกต์ด้านไอทียังเติบโตได้อีกมาก โดยเฉพาะยังมีแนวคิดอีกมากมายที่อาจหยิบยกขึ้นมาพัฒนาได้ แต่อนาคตของไทยทางด้านนี้ดูเหมือนจะยังมีคมนอยู่เหมือนที่มีมาแล้วตลอดครึ่งศตวรรษ

เรายังไม่มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ส่งเสริมและพัฒนาไอทีอย่างจริงจัง แม้ไทยจะมีเนคเทค แม้จะมีคณะกรรมการไอทีแห่งชาติ แต่การดำเนินงานของทั้งสองหน่วยงานนี้ก็ไม่ได้รับการสนับสนุน และคงจะสะดุดขาของใครต่อใครจนล้มระมาในอนาคต เมื่อไม่มีใครคอยดูแลไอทีให้สมกับที่เป็นเครื่องมือกลยุทธ์ของรัฐบาลเสียแล้ว ก็ยากที่ไทยจะใช้ประโยชน์จากไอทีได้

ผู้เขียนมองเห็นอันตรายของไอทีที่จะเกิดต่ออนาคตของไทยหลายประเด็นดังนี้

- ไอทีจะช่วยให้ประเทศอื่นก้าวหน้ามากกว่าไทย เพราะดังได้กล่าวแล้วว่าไทยยังไม่ได้เปิดตัวเองออกรับความรู้ด้านไอทีอย่างจริงจัง และส่วนใหญ่แล้วนักคอมพิวเตอร์ไทยก็ได้แต่เป็นผู้ตามเท่านั้น เมื่อเป็นเช่นนี้ไทยก็คงจะล่าหลังประเทศอื่น ๆ ไปเรื่อย ๆ และนับวันก็จะถอยหลังเดินกลับไปสู่อดีต ในขณะที่ประเทศอื่นก้าวไปสู่อนาคต
- ไอทีจะทำให้ประเทศไทยขาดดุลการค้ามากขึ้น เพราะยิ่งไทยใช้ไอทีมากขึ้น เราก็จะต้องใช้ซอฟต์แวร์จากต่างประเทศมากขึ้น ยิ่งไทยเคารพหลักการทรัพย์สินทางปัญญา มากขึ้น มีการบังคับใช้กฎหมายมากขึ้น เราก็จะต้องเสียเงินค่าซื้อซอฟต์แวร์จากต่างประเทศมาใช้กันเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่ชาวนาไทยที่ไม่รู้ไอทีก็มีแต่จะผลิตข้าวได้ น้อยลง และในขณะที่ข้าราชการกังฉินและพ่อค้าที่ไม่มีคุณธรรมช่วยกันทำลายป่าไม้ และสิ่งแวดล้อมของเราจนป็นปี
- ไอทีจะช่วยให้ประเทศอื่นฉลาดมากขึ้น ในขณะที่เด็กไทยโง่งง การประทุ้งของ นักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งที่ไม่ต้องการทำวิทยานิพนธ์ภาษาอังกฤษ เป็นตัวอย่าง อันน่าเศร้าของเมืองไทย ถ้าตราบใดที่เรามีบัณฑิตกบในกะลาอย่างนี้ก็อย่าหวังที่ ประเทศไทยจะก้าวหน้าได้ ประเทศอื่นเขาจะใช้อินเทอร์เน็ตได้อย่างคล่องแคล่ว เขาสามารถมองเห็นอินเทอร์เน็ตเป็นขุมคลังความรู้มหาศาล ในขณะที่เด็กปริญญาโท ของไทยมองเห็นภาษาอังกฤษเป็นยาขม
- ไอทีจะทำให้เด็กไทยเป็นคนชอบความรุนแรงมากขึ้น เกมคอมพิวเตอร์เป็นส่วนหนึ่ง ที่น่าจะมีส่วนทำให้เป็นเช่นนี้ เพราะเกมคอมพิวเตอร์ส่วนมากเป็นเรื่องของการต่อสู้ ระหว่างตัวเอกกับผู้ร้าย เป็นการต่อสู้ที่จะต้องแสดงความโหดให้สะใจคนเล่น ดังนั้นในอนาคตเมื่อเด็กไทยใช้ไอทีมากขึ้น เราก็จะได้อ่านข่าวนักศึกษฆ่า โหดแฟนสาวแล้วนำศพไปหั่นทิ้งเหมือนนายเสริมมากขึ้น
- ไอทีจะทำให้เด็กไทยคดโกงมากขึ้น ผู้เขียนไม่แน่ใจเรื่องนี้มากกว่าสาเหตุจะมาจากไอ ทีประเภทใด หนังสือพิมพ์เอช ข่าวโทรทัศน์เอช ข่าวทางอินเทอร์เน็ตเอช ล้วนมี

ส่วนช่วยให้เด็กไทยได้สัมผัสความชั่วร้ายของนักการเมืองไทยมากขึ้น มองเห็นผิด เป็นชอบมากขึ้น นั่นคือมองเห็นความพินอบพิเทาที่ข้าราชการและประชาชนจะต้อง มีต่อนักการเมืองจนกลายเป็นความบังคาลใจมากขึ้น และเมื่อได้ทราบข่าวความฉ้อฉลของนักการเมืองโดยไม่ได้รับโทษ เยาวชนของเราก็อาจเกิดความเข้าใจผิดคิดว่า ความฉ้อฉลนั้นก็คือวิถีชีวิตที่ควรเป็น

เท่าที่ขกตัวอย่างมานี้ ท่านผู้อ่านอาจจะคิดว่าผู้เขียนเป็นคนที่คิดในแง่ร้าย ไอที่อาจจะไม่ได้ทำให้เป็นเช่นที่ว่ามานี้ก็ได้ ผู้เขียนเห็นด้วยในเรื่องนี้ แต่การที่เราจะหลีกเลี่ยงพ้นจากอันตรายของไอที่ได้นั้น จำเป็นที่จะต้องช่วยกันคิดช่วยกันทำงานมากขึ้น คนไทยจะต้องเปลี่ยนทัศนคติในการเรียน การทำงาน และการใช้ชีวิต คนไทยจะยังคงใช้ชีวิตสบาย ๆ วัน ๆ หนึ่งเอาแต่เฉื่อยชา และ ทำลายสิ่งแวดล้อมไปเรื่อย ๆ ไม่ได้แล้ว คนไทยในอนาคตจะต้องเปลี่ยนกระบวนทัศน์ และวัฒนธรรมใหม่หมด

แรกสุดคนไทยจะต้องหดทำงานหนัก ต้องหัดคิด ต้องทำงานร่วมกันเป็นทีม แต่ไม่ใช่โกงกันเป็นทีมเหมือนนักการเมืองไทยที่มีชื่อเสียงไม่ดีทั้งหลาย เราต้องรีบเร่งสะสมความรู้ ทักษะและประสบการณ์ให้มากจนกระทั่งเราสามารถยืนหยัดได้ด้วยตัวเอง อย่งไรก็ตามโดยนิสัยคนไทยแล้วการที่จะเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ได้จำเป็นจะต้องทำให้คนไทยซ็อกทั้งประเทศ เวลานี้ถึงจะมีคนพูดกันมากกว่าประเทศไทยเราได้เสียอิสรภาพไปแล้ว เพราะบริษัทต่างประเทศเข้ามายึดบริษัทไทยไปเกือบหมด แต่ข่าวนี้ก็ยังไม่ถึงกับทำให้คนไทยซ็อกและปรับเปลี่ยนนิสัยให้พร้อมจะกู้อิสรภาพ

ถ้าเช่นนั้น ลองคิดกันสักหน่อยได้ไหมครับว่าทำอย่างไรจึงจะทำให้คนไทยซ็อก